

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Циклова комісія фінансово-економічних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

**підготовки фахового молодшого бакалавра
освітньо-професійна програма ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА
СТРАХУВАННЯ
з галузі знань 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
спеціальності 072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА , СТРАХУВАННЯ
та ФОНДОВИЙ РИНОК
мова навчання: українська
статус дисципліни: обов'язкова**

Робоча програма з дисципліни «Бюджетна система» складена на основі освітньо-професійної програми Фінанси банківська справа та страхування спеціальності 072 Фінанси банківська справа, страхування та фондовий ринок. – “23” серпня 2024 р - 20 с.

Розробник: **Галина ПОПОВА**
викладач вищої кваліфікаційної категорії

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних дисциплін.

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

Голова циклової комісії

Галина ПОПОВА

Схвалено методичною радою коледжу.

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

Голова методичної ради

Людмила ІЛЛЯШЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов’язкова
Змістових модулів – 5	Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 120		3-й
		Семестр
		5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти – 2	Освітньо-професійн ий ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		30 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Самостійна робота
		60 год.
	Вид контролю:	
	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом курсу “Бюджетна система” є господарська діяльність бюджетних установ, спрямована на здійснення ними соціальних функцій держави та ефективне використання фінансових ресурсів.

Мета дисципліни: формування у здобувача фахової передвищої освіти знань з організації та функціонування бюджетної системи і бюджетної політики.

Передумови вивчення дисципліни: до початку вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти повинні мати загальні знання з дисципліни «Фінанси».

Завдання дисципліни:

- Вивчення сутності бюджетних відносин і характеру їх впливу на суспільство. Тільки на цій основі можливо забезпечити ефективне управління бюджетом і фінансовою діяльністю держави в цілому.

- Засвоєння теоретичних основ формування і використання бюджету держави.
- Розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи.
- Формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків.
- Оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави.
- Формування знань з питань державного кредиту та управління державним боргом, проблеми та перспективи впровадження інноваційних технологій в бюджетний процес.

На основі знань здобутих при вивченні «Бюджетна система» у здобувачів фахової передвищої освіти формуються наступні **компетентності**:

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.

СК 6. Здатність складати й аналізувати фінансову звітність.

3. Очікувані результати навчання

Під час вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти мають досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньо-професійною програмою:

РН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

У підсумку здобувачі фахової передвищої освіти повинні

знати:

- основи побудови бюджетної системи України та окремих зарубіжних країн;

- механізм формування та планування бюджетів різних рівнів;
- форми і методи планування в бюджетних організаціях;
- етапи бюджетного процесу; організацію функціонування органів управління бюджетною системою;
- механізм функціонування міжбюджетних відносин; - напрями та шляхи реформування бюджетної системи України.

вміти:

- користуватися законодавчими, нормативними й інструктивними документами з питань планування та регулювання бюджетної системи;
- оцінювати бюджетну політику, що проводиться в Україні;
- виконувати необхідні розрахунки бюджетних доходів і витрат на всіх рівнях бюджетної системи;
- складати проекти кошторисів бюджетних установ;
- складати пояснювальну записку до звіту про виконання відповідного бюджету;
- знаходити резерви додаткових надходжень і економії витрат відповідного бюджету.

4.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Засади бюджетного устрою, склад і структура бюджетної системи України

Тема 1. Сутність призначення та роль бюджету України (РН 5)

Бюджет як економічна категорія. Фактори, які впливають на формування і використання бюджету: економічні, соціальні і політичні.

Функції бюджету: розподільна, контрольна та забезпечення існування держави. Призначення бюджету і його роль у фінансово-кредитному механізмі.

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план України (РН 5)

Державний бюджет України. Призначення і роль державного бюджету.

Місцеві бюджети. Призначення і роль місцевих бюджетів в бюджетній системі.

Сутність і специфіка бюджету як основного фінансового плану держави.

Сутність бюджетного періоду. Поточний бюджет і бюджет розвитку.

Бюджетне планування. Бюджетний дефіцит

Тема 3. Бюджетний устрій і побудова БСУ (РН 5, РН 6)

Бюджетна система України: суть, етапи становлення, правові засади та структура. Принципи побудови бюджетної системи України.

Органи управління бюджетною системою України: загальнодержавні та органи оперативного управління бюджетом.

Бюджетна класифікація, її суть та значення. Принципи побудови бюджетної класифікації. Складові частини бюджетної класифікації: класифікація доходів бюджету, класифікація видатків бюджету, класифікація фінансування бюджету, класифікація боргу.

Змістовий модуль 2. Порядок складання, розгляду та затвердження бюджету на прикладі управління.

Тема 4. Порядок складання, розгляду та затвердження бюджету на прикладі управління

Поняття кошторису доходів і видатків та його види. Порядок складання проектів кошторисів:

Порядок розгляду і затвердження кошторисів та внесення змін до кошторису

Змістовий модуль 3. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання, бюджетний процес і його учасники

Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання (РН 5, РН6)

Міжбюджетні відносини в Україні: суть та мета. Сутність та стан фінансового вирівнювання. Бюджетне регулювання: його цілі та методи.

Міжбюджетні трансферти та їх види.

Порядок формування міжбюджетних трансфертів відповідно до положень Бюджетного кодексу України.

Бюджетне регулювання, його суть та методи.

Тема 6. Бюджетний процес і його учасники (РН 5)

Бюджетний процес і його стадії. Учасники бюджетного процесу. Повноваження учасників бюджетного процесу. Організаційні засади складання проекту Державного бюджету. Розгляд і затвердження Державного бюджету України

Змістовий модуль 4. Склад і структура доходів державного бюджету України

Тема 7. Бюджетний процес і його учасники (РН 5, РН 6)

Доходи державного бюджету, їх суть, значення та джерела формування. Податкові надходження як основне джерело доходів бюджету. Класифікація податків. Види прямого оподаткування і його роль у системі фінансового регулювання. Види непрямих податків, їхні переваги та недоліки. Неподаткові доходи бюджету. Надходження від приватизації майна державних підприємств. Доходи рентного характеру. Інші неподаткові доходи бюджету. Офіційні трансферти і їх роль у формуванні доходів державного бюджету. Доходи від операцій з капіталом.

Змістовий модуль 5. Склад і структура видатків державного бюджету України

Тема 8. Система видатків бюджетів (РН 5, РН 6, РН 11)

Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку. Бюджетне фінансування. Форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, державне фінансування інвестицій, позички з бюджету державним підприємствам, державні дотації. Методи бюджетного фінансування. Зміст і основні принципи кошторисного фінансування. Кошторис бюджетних установ. Види кошторисів.

Тема 9. Основи фінансування бюджетної сфери в Україні (РН 5)

Бюджетне фінансування видатків, його принципи, форми і методи. Кошторис бюджетної установи, його форма і зміст. Бюджетне нормування. Види норм видатків, їх характеристика

Змістовий модуль 6. Фінансування державного бюджету та обслуговування боргових зобов'язань державного бюджету України

Тема 10. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу (РН 5)

Сутність державного кредиту і його форми. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Управління державним боргом і його обслуговування.

Державний борг, його структура. Проблеми державного боргу, його межі і порядок обслуговування. Економічні та соціальні наслідки державного боргу. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Управління державним боргом. Методи управління державним боргом. Політика реструктуризації державного боргу. Платоспроможність держави у погашенні боргів і виплаті доходу.

Змістовий модуль 7. Місцеві бюджети України

Тема 11. Місцеві бюджети: особливості формування та виконання місцевих бюджетів (РН 5)

Доходи місцевих бюджетів України. Видатки місцевих бюджетів України. Складання, розгляд, затвердження та виконання місцевих бюджетів.

Особливості здійснення місцевих запозичень та надання місцевих гарантій.

Доходи місцевих бюджетів, їх суть та джерела формування. Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів. Напрями зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів.

Видатки місцевих бюджетів, їх суть та значення. Видатки, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів та не враховуються.

Тема 12. Участь громадськості в бюджетному процесі

Механізми та форми участі громадськості у бюджетному процесі. Нормативно-правове регулювання участі громадян. Механізми участі громадян на загальнодержавному рівні

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усь ого	у тому числі		
		л	п/с	с.р.
<i>Змістовий модуль 1. Засади бюджетного устрою, склад і структура бюджетної системи України</i>				
1. Сутність призначення та роль бюджету України	10	2	2/	6
2. Бюджет як основний фінансовий план України	8	2		6
3. Бюджетний устрій і побудова БСУ	12	2	2/2	6
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	6	6(4/2)	18
<i>Змістовий модуль 2. Порядок складання, розгляду та затвердження бюджету на прикладі управління.</i>				
4. Порядок складання, розгляду та затвердження бюджету на прикладі управління.	8		4/	4
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	8		4/	4
<i>Змістовий модуль 3. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання, бюджетний процес і його учасники</i>				
5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	10	4		6
6. Бюджетний процес і його учасники	10	2	/2	6
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	20	6	/2	12
<i>Змістовий модуль 4. Склад і структура доходів державного бюджету України</i>				
7. Система доходів бюджету	12	4	2/2	4
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	12	4	4(2/2)	4
<i>Змістовий модуль 5. Склад і структура видатків державного бюджету України</i>				
8. Система видатків бюджету	18	4	6/2	6
<i>Разом за змістовим модулем 5</i>	18	4	8(6/2)	6
<i>Змістовий модуль 6. Фінансування державного бюджету та обслуговування боргових зобов'язань державного бюджету України</i>				
9. Основи фінансування бюджетної сфери в Україні	6	2		4
10. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу	12	4	2/2	4
<i>Разом за змістовим модулем 6</i>	18	6	4(2/2)	8
<i>Змістовий модуль 7. Місцеві бюджети України та участь громадськості в бюджетному процесі</i>				

11. Місцеві бюджети: особливості формування та виконання місцевих бюджетів	6	2		4
12. Участь громадськості в бюджетному процесі	8	2	/2	4
Разом за змістовим модулем 7	14	4	/2	8
Разом	120	30	30(12/18)	60

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Засади бюджетного устрою, склад і структура бюджетної системи України	2
2	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання, бюджетний процес і його учасники	2
3	Склад і структура доходів державного бюджету України	2
4	Склад і структура видатків державного бюджету України	2
5	Фінансування державного бюджету та обслуговування боргових зобов'язань державного бюджету України	2
6	Місцеві бюджети України та участь громадськості в бюджетному процесі	2
	Разом	12

7. Теми практичних занять

№ з/п	№ Практичного заняття	Назва теми	Кількість годин
1	№1	Сутність призначення та роль бюджету України	2
2	№2	Бюджетний устрій і побудова БСУ	2
3	№3, №4	Порядок складання, розгляду та затвердження бюджету на прикладі управління	4
4	№5	Система доходів бюджету	2
5	№6, №7, №8	Система видатків бюджету	6
6	№9	Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу	2
		Разом	18

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність призначення та роль бюджету України	6
2	Бюджет як основний фінансовий план України	6
3	Бюджетний устрій і побудова БСУ	6
4	Порядок складання, розгляду та затвердження бюджету на прикладі управління	4
5	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	6
6	Бюджетний процес і його учасники	6
7	Система доходів бюджету	4
8	Система видатків бюджету	6
9	Основи фінансування бюджетної сфери в Україні	4

10	Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу	4
11	Місцеві бюджети: особливості формування та виконання місцевих бюджетів	4
12	Участь громадськості в бюджетному процесі	4
	Разом	60

9. Перелік питань до екзамену:

1. Сутність призначення та роль бюджету України
2. Історичне походження терміну "бюджет"
3. Державний бюджет як економічна категорія
4. Функції бюджету, їхня характеристика
5. Бюджетна політика України, її особливості та значення
6. Бюджетне законодавство України
7. Сутність і специфіка бюджету як основного фінансового плану держави
8. Сутність бюджетного періоду
9. Поточний бюджет і бюджет розвитку
10. Бюджетне планування
11. Бюджетний дефіцит
12. Бюджет як основний фінансовий план України
13. Основи побудови бюджетного устрою
14. Структура бюджетної системи України
15. Управління бюджетною системою
16. Бюджетна класифікація
17. Бюджетний устрій і побудова БСУ
18. Поняття і мета регулювання міжбюджетних відносин
19. Засади розмежування видатків за видами бюджетів
20. Закріплення дохідних джерел за видами бюджетів
21. Міжбюджетні трансферти, їх види
22. Порядок складання, розгляду та затвердження бюджету на прикладі управління
23. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання
24. Бюджетний процес і його учасники
25. Система доходів бюджету
26. Сутність і класифікація доходів бюджету
27. Склад доходів Державного бюджету України
28. Склад доходів місцевих бюджетів України
29. Система видатків бюджету
30. Соціально-економічний зміст видатків бюджетів
31. Склад видатків та кредитування Державного бюджету України
32. Склад видатків місцевих бюджетів
33. Основи фінансування бюджетної сфери в Україні
34. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу

35. Місцеві бюджети: особливості формування та виконання місцевих бюджетів
36. Участь громадськості в бюджетному процесі

10. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекції, бесіди; ілюстрація, демонстрація; індукція, дедукція; репродуктивні, проблемно-пошукові; аудиторні заняття, самостійна робота, дискусія, розгляд творчо-аналітичних завдань, розгляд ситуативних задач.
2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю, самоконтролю, корекції за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: навчальна дискусія, створення ситуації у процесі викладання, опора на життєвий досвід здобувача освіти.
4. Універсальні методи: словесно-інформаційні, словесно-дослідницькі та ін.
5. Інноваційні методи
 - **Інтерактивні тренінги та симуляції:** Наприклад, моделювання бюджетного процесу, де здобувачи виконують ролі різних учасників (уряд, місцеві органи влади, громадські організації).
 - **Проектне навчання:** Здобувачи працюють над реальними кейсами, наприклад, розробляють бюджет для певного регіону чи організації.
 - **Гейміфікація:** Використання ігор для вивчення складних концепцій, таких як розподіл бюджетних коштів.

Ці методи сприяють активному залученню студентів, розвитку критичного мислення та практичних навичок.

Метою проведення лекцій є надання знань з організації та функціонування бюджетної системи і бюджетної політики.

Метою проведення практичних занять є вивчення сутності бюджетних відносин і характеру їх впливу на суспільство. Тільки на цій основі можливо забезпечити ефективне управління бюджетом і фінансовою діяльністю держави в цілому.

11. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний: усне опитування (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване); контроль за ефективністю самостійної роботи (написання та захист рефератів, доповідей, підготовка творчо-аналітичних завдань); рішення та постановка задач; постановка економічних моделей.

Періодичний контроль: підсумкові письмові контрольні роботи за змістовими модулями які складаються з двох частин, перша – теоретичне питання, друга – постановка та рішення задач.

Підсумковий контроль: екзамен. Екзамен включає два питання, необхідно розкрити сутність окремих питань однієї з тем навчальної дисципліни, передбаченої робочою навчальною програмою та вирішення практичного завдання.

Задля реалізації принципу диференціації та індивідуалізації навчання контроль проводиться з використанням різнорівневих завдань.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти застосовується 4-бальна шкала.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти

Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти
«Незадовільно»	Здобувачі фахової передвищої освіти мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, відтворюють частину навчального матеріалу, за допомогою викладача виконують елементарні завдання.
«Задовільно»	Здобувачі фахової передвищої освіти відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
«Добре»	Знання здобувачів фахової передвищої освіти є достатніми. Здобувачі фахової передвищої освіти застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності та незначні помилки.
«Відмінно»	Здобувачі фахової передвищої освіти мають повні, глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та

	нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення
--	---

Система оцінювання різнорівневих завдань для здобувачів освіти (тести, контрольна робота, самоконтроль):

- перший рівень – середній (3 бали). Здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності;
- другий рівень — достатній (4 бали). Здобувач освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням). Відповідь здобувача освіти правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень;
- третій рівень – високий (5 балів). Знання здобувача освіти є глибокими, міцними, системними; здобувач освіти вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища і факти, виявляти й відстоювати особисту позицію.

За семестр проводиться екзамен.

Оцінка "5" (відмінно) - вимагає вичерпну, змістовну та докладну відповідь на всі запитання; правильне розв'язання практичних задач, заповнення документів і обґрунтування рішення.

Оцінка "4" (добре) - вимагає змістовну відповідь на всі питання з допущенням незначних помилок і неточностей; розв'язання задач, заповнення документів але незначні помилки при обґрунтуванні рішення.

Оцінка "3" (задовільно) - передбачає відповіді на всі питання з допущенням деяких недоліків, поверхове знання теоретичного матеріалу, нездатність його аналізувати, відповідь не систематизована; практичні задачі розв'язані не до кінця; не зроблені висновки, немає обґрунтування рішення.

Оцінка "2" (незадовільно) - допущення грубих помилок у відповідях, незнання фактичного матеріалу, невміння аналізувати теоретичний матеріал; здобувачів фахової передвищої освіти не вміє застосовувати теоретичні знання при вирішенні практичних задач, не зроблені висновки, немає обґрунтування рішення.

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Бюджетна система», складений на основі освітньо-професійної програми *Фінанси банківська справа та страхування*. / Укл.: Галина Попова – Чернігів: ВСП ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022.

2. Матеріали до самостійної роботи з дисципліни «Бюджетна система», складені на основі освітньо-професійної програми *Фінанси банківська справа та страхування*. / Укл.: Галина Попова – Чернігів: ВСП ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022.
3. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни “Бюджетна система” для здобувачів фахової передвищої освіти, складені на основі освітньо-професійної програми *Фінанси банківська справа та страхування*. / Укл.: Галина Попова – Чернігів: ВСП ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022. – 20 с.
4. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни “Бюджетна система” для здобувачів фахової передвищої освіти, складені на основі освітньо-професійної програми *Фінанси банківська справа та страхування*. / Укл.: Галина Попова – Чернігів: ВСП ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022. – 18 с.
5. Методичне забезпечення контролю знань з дисципліни “Бюджетна система” здобувачів фахової передвищої освіти, складене на основі освітньо-професійної програми *Фінанси банківська справа та страхування*. / Укл.: Галина Попова – Чернігів: ВСП ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022.
6. Екзаменаційні завдання для підсумкового контролю знань з дисципліни “Бюджетна система” для здобувачів фахової передвищої освіти, складені на основі освітньо-професійної програми *Фінанси банківська справа та страхування* денної форми навчання.

14. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України : Закон від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Бюджетний кодекс України: Чинне законодавство зі змін, та допов. станом на 20 липня 2022 р. (відповідає офіц. текстові). — К. : Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2022. — 84 с. — (Кодекси України). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
3. Державна казначейська служба України <https://www.treasury.gov.ua/>
3. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України // Урядовий кур'єр. — 2000. — 26 квітня. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
4. Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні : Закон України // Голос України. — 1993. — 2 березня. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
5. Про міжбюджетні відносини між районним бюджетом та бюджетами територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань : Закон України від 1 липня 2004 р. № 1953-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 52. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
6. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>

7. Про місцеві державні адміністрації : Закон України // Урядовий кур'єр. — 1999. — 15 травня. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
8. Про Національний банк України: Закон України // Урядовий кур'єр. — 1999. — 1 липня. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
9. Про затвердження Порядку виконання державного бюджету за видатками за умови функціонування внутрішньої платіжної системи : Наказ Державного казначейства України від 10 серпня 2001 р. № 140 // Офіційний вісник. — 2001. — № 37. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
10. Про затвердження Порядку виконання державного бюджету за доходами : Наказ Державного казначейства України від 19 грудня 2000 р. № 131 // Офіційний вісник. — 2001. — №5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
11. Про затвердження Порядку відкриття рахунків у національній валюті в органах Державного казначейства : Наказ Державного казначейства України від 2 грудня 2002 р. № 221 // Офіційний вісник. — 2002. — № 51. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
12. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів : Наказ Державного казначейства України від 4 листопада 2002 р. № 205 // Офіційний вісник. — 2002. — №45. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
13. Про затвердження Порядку управління Єдиним казначейським рахунком : Наказ Державного казначейства України від 11 лютого 2002 р. № 23 // ІПС "Законодавство". <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
14. Питання Державного казначейства України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 грудня 2005р.№1232//Офіційний вісник України. — 2005. — № 52. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
15. Про затвердження типових положень про Головне фінансове управління обласної Київської міської та фінансові управління Севастопольської міської державної адміністрації, про фінансове управління районної, районної у м. Києві та фінансовий відділ районної у м. Севастополі державної адміністрації : Постанова Кабінету Міністрів України та Національного банку від 19 серпня 2002 р. № 1204 // Офіційний вісник України. — 2002. — № 34. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
16. Про створення внутрішньої платіжної системи Державного казначейства : Постанова Кабінету Міністрів України та Національного банку від 15 вересня 1999 р. № 1721 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 38. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
17. Про Положення про Міністерство фінансів України : Указ Президента України від 26 серпня 1999 р. № 1081/99 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 35. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
18. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. — 272 с. https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2915/1/Myskiv_B5.pdf
19. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л.І.Катан. — Дніпро: Монолит, 2021. — 332 с. https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_pravo/Kachula-S.V.-Byudzhetna-systema.pdf
20. Бюджетна система: тенденції розвитку / [В.М. Мазярчук та ін.]; під ред. В.М. Мазярчука. — Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 384 с. https://openup.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/Book_budget.pdf

21. Ярошевич Н.Б. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів.— Львів.: «Новий Світ2000», 2019. — 400 с
https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_pravo/Byudzhetna-Systema-Praktykum.pdf
22. Андрущенко В.Л. Фінансова думка Заходу у XX столітті (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів) / В.Л. Андрущенко. — Л.: Каменяр, 2000.
23. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. / Л.В. Панкевич, М.А. Зварич, П.Я. Могиляк, Б.І. Хомічак. - К. : Знання, 2006.— 293 с.
24. Бюджетний менеджмент : підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін. ; за заг. ред. В. Федосова. — К. : КНЕУ, 2004. — 864 с.
25. Василюк ОД, Бюджетна система України : підручник / О.Д. Василюк, К.В. Павлюк. — К.: Центр навч. л-ри, 2004. — 544 с.
26. Василюк ОД. Державні фінанси України / О.Д. Василюк.— К.: Вицашк., 2006.
27. Василюк ОД. Теорія фінансів / О.Д. Василюк. — К., 2006.
28. Галушка Є.О. Казначейська справа: підручник / Є.О. Галушка, О.В. Охрімівський, Й.С. Хижняк, Д.П.Ротар. — Чернівці:Книги — XXI, 2008. — 464 с.
30. Деркач Н.И. Бюджетный процесс на Украине / Н.И. Деркач, Л.П. Гордеева. — Д.: Пороги, 2006.
31. Єпіфанов А.О. Бюджет і фінансова політика України / А.О. Єпіфанов, І.В. Сало, І.І. Дьяконова. — 2-ге вид. — К. : Наук, думка, 2006. '
32. Завгородній А.Т. Фінансовий словник / А.Г. Завгородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Словенко. — 3-тє вид., випр. і допов. — К. : Знання, 2000.
33. Запашніра І.В. Бюджетний механізм економічного зростання / І.В. Запашніра. — К.: Ін-т соц.-екон. стратегій, 2007.— 528 с.
34. Запашніра Т.Т. Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки / Т.Т. Запашніра, В. Л. Осечко-кий // Фінанси України. — 2006. — № 7. — С. 38—49.
35. Кириленко О.Л, Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) / О.П. Кириленко. — К. : НІОС, 2006.
36. Копилов В. А. Проект Державного бюджету на 2007 р. як складова стратегії прискореного економічного зростання / В.А. Копилов // Фінанси України. — 2006. — № 11.
37. Кравченко В. Місцеві фінанси України / В. Кравченко.— К. : Знання, 2005.
38. Кравченко В. Фінанси місцевих органів влади України. Основи теорії та практики / В. Кравченко. — К.: НДФІ, 2004.
39. Кулик В.В. Моделювання соціально-економічної ефективності державних видатків / В.В. Кулик, А.В. Кулик // Економіка та держава. — 2006. — № 6.
40. Луніна І.Л, Державні фінанси в перехідний період / І.П. Луніна. — Х. : Форт, 2000.
41. Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн : навч. посіб. / Л.О. Миргородська. — К. : Центр навч. л-ри, 2003.— 240 с.
42. Музика О. Трансформація підходів щодо визначення бюджету / О. Музика // Право України. — 2002. — № 2. — С 20—24.
43. Опарін В.М. Бюджетна система : навч.-метод, посіб. для самост. вивч. дисц. / В.М. Опарін, В.І. Малько, С.І. Кондратюк, Г.Б. Коломієць. — 2-ге вид. — К.: КНТЕУ, 2005.

44. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави / К.В. Павлюк.— К. : НІОС, 2007.
45. Пасічник ЮЗ. Бюджетна система України : навч. посіб. / Ю.В. Пасічник. — К. : Знання-Прес, 2006. — 607 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
46. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн : навч. посіб. / Ю.В. Пасічник. — К. : Знання-Прес, 2004. — 495 с.
47. Планкерт Ш. Державні фінанси в умовах демократії / Ш. Планкерт. — К. : Либідь, 2000.
48. Реальні плоди економічної політики / Управління стратегії реформування економіки та стратегічного планування КМ України // Урядовий кур'єр. — 2001. — № 91. — 25 травня.
49. Семенихін ІМ. Формування оборонного бюджету України і контроль за його виконанням в умовах ринкової економіки / І.М. Семенихін, ЛІО. Марко // Фінанси України. — 2006. — № 9.
52. Старостенко НЯ. Методологія формування міжбюджетних трансфертів / Н.В. Старостенко // Фінанси України.— 2005. — № 7. — С. 36—43.
49. Фінансове право : навч. посіб. / за ред. Л.К. Воронової та ін. — К.: Вентурі, 2006. — 384 с.
53. Фінансове право України : підручник / Г.В. Бех, О.О. Дмитрик, І.Є. Криницький ; за ред. М.П. Кучерявенко. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 320 с.
54. Хохлов МЛ. Державний бюджет США: сучасні тенденції структурних змін / М.П. Хохлов // Фінанси України. — 2003. — № 4. — С. 117—120.
55. Шевчук СЛ. Державні фінанси зарубіжних країн / СЛ. Шевчук // Фінанси України. — 2004. — № 2.
56. Юрій СІ. Бюджетна система України / СІ. Юрій, Й.М. Бескид. — К.: НІОС, 2005. — 400 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> - Офіційний вебпортал парламенту України
2. <https://president.gov.ua/> - Офіційне інтернет-представництво
3. <https://www.kmu.gov.ua/> - Урядовий портал
4. <https://ccu.gov.ua/> - Конституційний Суд України
5. <https://www.rnbo.gov.ua/> - РНБО
6. <https://www.kmu.gov.ua/catalog> - Інші органи виконавчої влади
7. <http://buklib.net/books/25102/> - наукова бібліотека «Буковина»
8. http://www.gaudeamus.omskcity.com/PDF_library_economic_5.html - лабораторія віртуальної учбової літератури
9. <http://instituteones.com/general/1203-modelirovanie-ekonomicheskikh-processov.html> - економічний портал